

Razvoj uloge vojnih nastavnika

Kozina, Andrija

Source / Izvornik: **Hrvatski vojnik, 2013, 2013, 39 - 41**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:249:370284>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-16**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Croatian Defence Academy "Dr. Franjo Tuđman"](#)

PRVI HRVATSKI VOJNOSTRUČNI MAGAZIN

HRVATSKI VOJNIK

Broj 423 - 7. lipnja 2013. - 61. broj od 1991. - www.hrvatski-vojniki.hr

SPECIJALNI PRIMJERAK

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50
SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

ZAJEDNIČKO
UVJEŽBAVANJE
HRVATSKIH I
NJEMAČKIH
RONILACA

RAZGOVOR

**vojnika Josipa
MICULINIĆ,**

prvi na natjecanju za
najspremnijeg pripadnika OSRH

**“ŽELIO SAM SI
POKAZATI ŠTO I
KOLIKO MOGU...”**

BORBENI ZRAKOPLOVI
**LET U NOVA
VREMENA**

22. OBLJETNICA OSRH I HKOV-A

**HRVATSKA JE IZGRADILA
ORUŽANE SNAGE SPREMNE
ZA NOVE IZAZOVE**

- 22 **VIJESTI IZ OSRH**
Članovi VDZ-a u posjetu Odboru za obranu Hrvatskog sabora
- 24 **NATO NOVOSTI**
NATO spreman pomoći napretku Libije
- 26 **NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
Gradnja triju kineskih razarača Type 052D
- 30 **VOJNA INDUSTRIJA**
Let u nova vremena
- 34 **NOVA ORUŽJA**
Višenamjenski pomorski udarni projektili

- 39 **VOJNO OBRAZOVANJE**
Razvoj uloge vojnih nastavnika
- 42 **PODLISTAK**
Rat protiv Ejubida
- 47 **VEKSILOLOGIJA**
Vojne zastave britanske tradicije
- 48 **MULTIMEDIJA**
Galaxy tablet s Intel procesorima
- 50 **DUHOVNOST**
Prava smrt je grijeh

UVODNIK

Svečanom akademijom u Koncertnoj dvorani "Vatroslav Lisinski" u Zagrebu te prezentacijom vojne opreme i naoružanja i prikazom vojničkih vještina na Sportsko- rekreacijskom centru Jarun obilježeno je 22 godine od nastanka OSRH. Brojni visoki civilni i vojni dužnosnici tom su prigodom govorili o nastanku i razvoju Oružanih snaga o čemu detaljnije možete pročitati u broju koji je pred vama. Onako kako i priliči, uoči ove vrijedne obljetnice održano je natjecanje za najspremnijeg pripadnika OSRH, a pobjednik ovog zahtjevnog natjecanja, priznanje za svoj uspjeh dobio je tijekom svečane akademije. U razgovoru s pobjednikom natjecanja Josipom Miculinićem detaljnije pročitajte kako se pripremao, te što mu osobno znači ovaj uspjeh.

Donosimo vam i reportažu sa zajedničkog uvježbavanja hrvatskih i njemačkih ronilaca koje se provodilo u vodama srednje Dalmacije tijekom kojeg se potvrdila vrhunska obučenost, ali i zavidna razina sinkronizacije i suradnje ronilačkih timova.

Pripadnici OSRH ove su godine po 21. put sudjelovali na međunarodnom hodočašću u Lurd svjedočeci i na taj način kako sa svojim kolegama iz drugih zemalja žele sudjelovati u izgradnji mira diljem svijeta.

Konvergentna tehnologija i novi operativni zahtjevi bili su glavni generator razvoja nove generacije dalekometnih i preciznih mornaričkih sustava. U ovom broju donosimo tekst o višenamjenskim pomorskim udarnim projektilima u kojem možete saznati sve o razvojnom putu kao i trenutačnim postignućima tih mornaričkih sustava.

Uredništvo

Andrija KOZINA

VOJNO OBRAZOVANJE

Foto: NCSU

RAZVOJ ULOGE VOJNIH NASTAVNIKA

KLJUČNE KOMPETENCIJE NE MOŽEMO SAMO VEZATI UZ VOJNU STRUKU, PSIHLOGIJU, METODIKU I DIDAKTIKU. ONE SU VRLO SLOŽENE, MULTIDISCIPLINARNE I UKLJUČUJU PODRUČJA IZ PRAVA, SOCIOLOGIJE, MULTIKULTURALIZMA, GLOBALIZACIJE, MENADŽMENTA...

Vojno obrazovanje danas je pod utjecajem brojnih promjena, koje se ne odnose samo na vojna pitanja već i na sveukupni odgojno-obrazovni proces. Za podučavanje ljudi koji djeluju ili će djelovati u suvremenom vojnom okruženju, koje je sve složenije i odgovornije, potrebno je imati više različitih kompetencija nastavnika, pedagoga, andragoga i na kraju časnika. Potrebne kompetencije se razvijaju u početnoj civilnoj izobrazbi, vojnom školovanju i svakom daljnjem profesionalnom usavršavanju temeljenim na for-

malnom, neformalnom i informalnom obrazovanju.

NOVE ZADAĆE

Suvremeni oblici provedbe nastave (kreativno-inovativne) postavljaju pred vojnog nastavnika nove zadatke i traže njegovu kompetentnost u nudi suvremenih odgovora u vojnom obrazovanju. Polaznici vojnih škola zahtijevaju od vojnih nastavnika drugačije odnose, svaka informacija je lako dostupna i provjerljiva, dolazi do brzih promjena u svijetu i opće globalizacije u civilnom, po-

Kao što je slučaj kod nastavničke profesije općenito i uloga vojnih nastavnika danas se uvelike promijenila. Nekadašnji jednostrani odnos između predavača i slušatelja danas pripada prošlosti

litičkom i vojnom smislu. U skladu s tim neophodno je osposobljavati sve vojne nastavnike za provođenje kvalitativne, kreativne i suradničke nastave. Oni moraju biti osposobljeni za cjeloživotno učenje, za provođenje promjena, moraju razumjeti nove putove, načine i temeljne spoznaje učenja i poučavanja. Stoga treba poticati razvoj općeg, stručnog i psihološko-pedagoškog obrazovanja. Poznato je da najveći utjecaj na ono što učenici nauče ima postojeće znanje i umijeće njihovih nastavnika. Baš zbog toga je organizacija njho-

VOJNO OBRAZOVANJE

Foto: US Navy

va obrazovanja ključno pitanje svih reformi sustava.

Točno je da se dosadašnja uloga vojnog nastavnika ne može promijeniti preko noći. Svaki se nastavnik razlikuje po tome koliko je spreman učiti, uložiti slobodnog vremena u pripremu nastave, primjenu novih nastavnih metoda i oblika te suvremenih didaktičkih sustava nastave. No treba biti svjestan da se određivanje i poboljšanje ključnih kompetencija ne smije prepustiti samoinicijativi nastavnika. To bi trebala biti ciljaska i sustavna aktivnost kojom će se podizati i sveukupna kvaliteta vojnog obrazovanja.

SLOŽENOST POSLA

Znamo da vojni nastavnici imaju veliki utjecaj na izgradnju sposobnosti dočasnika i časnika pa im je nužno omogućiti stjecanje potrebnih ključnih kompetencija. Oni moraju imati psihološke, metodičke i didaktičke kompetencije, u svojem radu primjenjivati kreativno-inovativne metode, služiti se suvremenim nastavnim sustavima, a stečene kompetencije sustavno nadopunjavati i nadograđivati. Sve to kako bi ih mogli svakodnevno primjenjivati u svojem radu s polaznicima vojnih škola.

Ključne kompetencije ne možemo samo vezati uz vojnu struku, psihologiju, metodiku i didaktiku. One su vrlo složene, multidisciplinarnе i uključuju područja iz prava, sociologije, multikulturalizma, globalizacije, menadžmenta i drugo. Osim toga vojni nastavnici moraju dobro poznavati bar jedan strani jezik i biti informatički pismeni, kako bi mogli

Chris Kyriacou, profesor na sveučilištu York, kao temeljna nastavna umijeća (kompetencije) navodi: planiranje i pripremanje za nastavni sat, izvedbu nastavnog sata, vođenje i tijek nastavnog sata, stvaranje razrednog ugođaja, discipline, adekvatno ocjenjivanje učeničkog napretka, te prosudbu vlastitog rada. Radi lakše klasifikacije nastavnih kompetencija moramo ih promatrati kroz interakcije i odnose kroz koje nastavnici prolaze u provedbi nastave

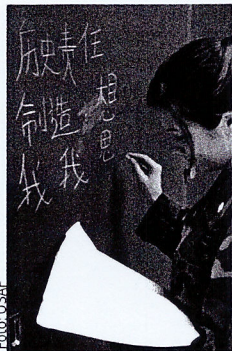

Foto: USAF

Foto: D. Kim

pratiti i koristiti se međunarodnim stručnim radovima, knjigama i zbornicima za poboljšanje provedbe nastave.

NASTAVNIČKE KOMPETENCIJE

Razvoj ključnih kompetencija nastavnika u mnogim je zemljama pitanje od nacionalnog interesa. Uvidjela je to i Europska unija. Da bi bila sigurna u kvalitetu provedbe odgoja i obrazovanja donijela je dokument o ključnim kompetencijama europskih nastavnika (Common European Principles for Teacher Competences and Qualifications, 2005.). Dokument određuje tri ključne kompetencije:

-Raditi sa drugima: nastavnik obavlja svoj posao u struci u skladu s vrijednostima socijalne inkluzije i poticanja razvoja svakog učenika. Mora imati znanja o ljudskom razvoju, iskazivati samopouzdanje te surađivati s kolegama. Isto tako mora biti sposoban raditi tako da potiče i razvija kolektivnu inteligenciju učenika i suradništvo s ostalim kolegama kako bi poboljšali svoje vlastito učenje i poučavanje.

-Raditi sa znanjem, tehnologijom i informacijama: nastavnik mora biti sposoban raditi s različitim oblicima znanja. Naobrazba nastavnika i njegov osobni razvoj mora mu omogućiti pristup, analizu, evaluaciju i prijenos znanja uz djelotvornu upotrebu tehnologije. Pedagoške vještine trebale bi mu omogućiti dobro upravljanje sredinom i uvjetima u kojima se organizira učenje, te zadržati intelektualnu slobodu donošenja odluka tijekom poučavanja. Mora do-

bro vladati nastavnim sadržajem, a učenje shvaćati kao cjeloživotni proces.

-Raditi u društvo i za društvo: nastavnik svojim radom značajno pridonosi pripremanju učenika za njihovu ulogu odgovornih europskih građana. On bi trebao biti u mogućnosti promovirati mobilnost i suradnju u Europi, poticati interkulturalno razumijevanje i uvažavanje.

OBRAZOVANJE ODRASLIH

Vojni nastavnik je i andragoški djelatnik jer provodi obrazovanje časnika koji su formirane odrasle osobe. Zato mora imati razvijene i ključne kompetencije za rad na obrazovanju odraslih. Za potrebe razvoja ključnih kompetencija za obrazovanje odraslih Europska unija provela je studiju Research voor Beleid (2010), koji je jasno definirao sedam ključnih kompetencija koje bi morao imati svaki andragoški djelatnik. Njihove ključne kompetencije jesu:

- 1) Personalna kompetencija:** sposobnost sustavne refleksije vlastite prakse, učenja i osobnog razvoja.
- 2) Interpersonalna kompetencija:** sposobnost komuniciranja i suradnje s polaznicima, kolegama i djelatnicima.
- 3) Profesionalna kompetencija:** sposobnost preuzimanja odgovornosti i svijesti o institucionalnom okviru unutar kojeg se obrazovanje odraslih odvija na svim razinama.
- 4) Kompetencija uporabe teorijskog i praktičkog znanja na vlastitom području poučavanja / djelovanja.**

Foto: NATO

- 5) **Didaktička kompetencija:** sposobnost primjene različitih metoda, stilova i tehnika, uključujući nove medije i biti svjestan novih mogućnosti i elektroničkih vještina u radu s odraslima.
- 6) **Motivacijska kompetencija:** sposobnost osnaživanja odraslih polaznika kako bi se mogli razvijati u smjeru autonomnog cjeloživotnog učenja.
- 7) **Kompetencija uspješnog snalaženja unutar heterogenih i raznolikih skupina:** sposobnost nošenja s grupnom dinamikom i heterogenosti prethodnih iskustava, obrazovnih potreba i motivacija odraslih polaznika.

Možemo primijetiti da se prve tri kompetencije odnose na profesionalnost, a zadnje četiri su više fokusirane na pedagoško-didaktičke kompetencije.

NASTAVNIK I ČASNIK

No vojnom nastavniku nisu dovoljne kompetencije nastavnika i andragoga. On je časnik, tj. vojnik i mora imati vojničke vještine, znanja, vrednote i odgovornosti. Wong i suradnici (2003, 7-10) proučavajući postojeću literaturu o vojnom upravljanju i menadžmentu navode metakompetencije koje mora imati svaki časnik:

- **Identitet** – sposobnost razumijevanja povratnih informacija o sebi i promjena samopoimanja.
- **Mentalna prilagodljivost** – sposobnost učenja temeljena na okruženju u kojem se nalazi, snalažljivost i mogućnost improvizacije.
- **Kroskulturalna inteligencija** – sposobnost razumijevanja kulture

izvan svojih organizacijskih, ekonomskih, vjerskih, društvenih, geografskih i političkih granica.

- **Interpersonalna zrelost** – definira nekoliko međuljudskih vještina: osnaživanje, izgradnju konsenzusa, pregovaranje, sposobnost analiziranja, izazov i sposobnost promjene kulture organizacije kako bi ga uskladila s okruženjem. Uključuje i sposobnost za preuzimanje odgovornosti.

- **Svjetski ratnik** – mogućnost shvaćanja čitavog spektra upravljanja na strateškim i nižim razinama, uključujući združene, interagencijske i multinacionalne operacije.

- **Stručnost** – shvaćanje da časnici nisu samo pripadnici vojske, nego predstavljaju i svoju državu, narod i međunarodnu organizaciju.

VOJNI VOĐA

Osim navedenih metakompetencija koje bi morao imati svaki časnik, vojni nastavnik kao netko tko upravlja obrazovnim procesom mora imati i ključne kompetencije vojnog vođe. U projektu pod nazivom Ključne kompetencije vođa Philip W. Gay (2008.) jasno je odredio potrebne ključne kompetencije vojnih vođa: biti predvodnik drugima, proširivati svoj utjecaj izvan zapovjednog lanca, voditi primjerom, biti komunikativan, biti u mogućnosti stvoriti pozitivno ozračje, znati se pripremiti za zadaću, omogućiti razvijanje ostalih te znati iskoristiti dobivene rezultate. Ključne kompetencije vojnog vođe vojnom nastavniku omogućuju lakše određivanje smjera i vizije provedbe nastave s jasno određenim ishodom učenja.

▲
Za razliku od civilnih nastavnika, vojni nastavnik često prenosi svoje znanje i izvan udobnosti klasičnih učionica i predavaonica

Osim toga pomažu mu u kvalitetnoj raspodjeli vremena te pomažu motiviranju polaznika za samostalno učenje i aktivno sudjelovanje u nastavi.

PROŠIRIVANJE I RAZVOJ

Za provedbu inovativne kvalitetne nastave u vojnom obrazovanju potrebno je stručno usavršavanje vojnih nastavnika. Njegova glavna svrha jest osiguranje kvalitete učinkovitog planiranja, upravljanja, razvoja i provedbe nastave, te razvijanja ključnih kompetencija. Pod pojmom ključnih kompetencija vojnih nastavnika često se još uvijek podrazumijeva samo sposobnost nastavnika u nastavnom planiranju, samoj provedbi nastave kao i sve nastavničke dužnosti u školi. Svjesni smo da vojni nastavnik ne može odjednom imati sve potrebne ključne kompetencije, ali ih mora stalno proširivati i razvijati. ■

ODNOSI U NASTAVI

Teoretičarka Adrienne Kozan-Naumescu navodi da se nastavničke kompetencije radi lakšeg razumijevanja moraju sagledavati kroz tri odnosa koja postoje u nastavi: **Odnos nastavnika sa samim sobom** (N-N) to su vrste kompetencija koje se odnose uglavnom na osobna uvjerenja, ideje, mišljenja, stavove, prakse kao vlastite nastavne strategije i tehnike provedbe nastave, itd. **Odnos nastavnika – razred** (N-R) to su vrste kompetencija koje mora imati nastavnik o samom procesu učenja, pomoću njih koristi mogućnosti primjene različitih vrsta učenja, odabire pristupe koji povećavaju učeničku motivaciju, razvija sposobnost vođenja razreda, itd. **Odnos nastavnika – škola** (N-Š) to su vrste kompetencija koje se uglavnom odnose na sposobnosti potrebne nastavniku za interakciju s ravnateljstvom škole i ostalim nastavnicima te za najkvalitetniji izbor sadržaja za izradu kurikuluma, itd.